

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio prima. Vtrum cœlum empyreum sit locus corporeus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

siue quantum ad ordinem officiorum, & donorum, & no-
minum differentiam, & distinctionem. Deinde probat quod
ante omnem creaturam creati sunt angeli, quia prima om-
nium creatura est sapientia, id est, natura angelica. Con-
trarium tamen probat per autoritatem, Gen. 6. cælum & ter-
ra dicuntur primo creati esse. Postea soluit dicens quod crea-
tura rationalis simul creata est & spiritalis, scilicet angelica.
Quod probat Eccl. 3. ubi dicitur, qui viuunt in æternum crea-
ti sunt angeli, quia de cælo corruisse leguntur, & illud
cælum non est firmamentum quod videmus, sed cælum em-
pyreum vel igneum à splendore sic nominatum. Et hoc pro-
bat per autoritatem Aug. Deinde concludit quod simul crea-
ta sunt corporalia & spiritalia. Et dicit quod vtraque crea-
tura creata fuit informis, quia corporalis creatura prius
habuit formam confusam, siue confusam antequam esset for-
mata & distincta per speciem, spiritalis vero dicitur in-
formis respectu gratiæ per quam formatur. Vltimo querit,
vtrum angelus sit creatus in cælo in quo dæmon voluit
descendere quando peccauit. Et respondet quod illud
cælum accipitur pro diuina celsitudine. Et in hoc termina-
tur sententia in speciali.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum cælum empyreum sit locus corporeus.

Tho. 1. q. 66. ar. 3.

Circa distinctionem istam queritur de duobus, scilicet
de cælo empyreo & de æuo. De cælo empyreo quæ-
runtur duo. Primum est, vtrum sit locus corporeus. Secun-
dum est, vtrum habeat influentiam in alia corpora. Quan-
tum ad primum arguitur quod cælum empyreum non sit cor-
pus, quia contemplationi non debetur locus corporeus.
Nam contemplatio existens in corpore aequaliter abstra-
hit, vnde Aug. 10. de Trin. quando aliquid diuinum men-
te percipimus non in hoc mundo sumus. Sed cælum em-
pyreum dicitur deputatum contemplationi beatorum, et
go non est locus corporeus.

2. IN CONTRARIUM sunt Strabus & Beda.

Dicit enim Strabus super illo verbo Gen. 1. In principio
creauit Deus cælum & terram. cælum enim dicitur visibi-
le firmamentum, sed empyreum, id est igneum.

3. RESPONSIO. Videnda sunt tria, an cælum em-
pyreum sit, ad quid factum sit, & quale sit. Quod cælum
empyreum sit, aut quod sit corpus non potest per rationes nec-
cessarias demonstrari, quia quicquid cognoscimus de cor-
poribus cælestibus, cognoscimus aut per visum, aut per
motum aut ex aliquo effectu in his inferioribus apparere,
sed illud cælum visu non comprehenditur nec subiacet mo-
tui, vnde infra dicitur, nec aliquis effectus de illo cælo inno-
tescit nobis, & ideo non potest efficaciter probari per ra-
tionem quod sit tale cælum. Tenemus autem hoc autoritate
sanctorum maxime Strabi & Bedæ, nihilominus potest
hoc aequaliter persuaderi, licet non multum efficaciter:
Sic, inter corpora cælestia inuenitur aliquid quod est par-
tim diaphanum partim lucidum (vt cælum stellatum) ali-
quod quod est omnino diaphanum, vt s. sphaera seu cælum
crystallinum, ergo debet aliquid inueniri quod sit omni-
no lucidum, & dicimus hoc empyreum.

4. Quantum ad secundum, scilicet ad quid factum sit.
Quidam dicunt quod factum sit principaliter propter ordi-
nem vniuersi. Quod declarant sic, inferiora in entibus se-
cundum sui supremum attingunt superiora secundum sui
infimum, vt vult Dion. nunc est ita quod intelligentia est
motor immobilis, oportet ergo quod sit aliquid corpus
atingens ipsam quantum ad immobilitatem quod est eius
infimum, intellectualitas enim est eius supremum, oportet
ergo aliquid corpus cæleste esse immobile. Et hoc est
cælum empyreum. Et ita congruebat ordini vniuersi pro-
pter eius connexionem esse aliquid tale corpus. Factum
est etiam (vt dicunt) vt sit locus corporum gloriosorum.
Decet enim corpora gloriosa esse in aliqua parte vniuersi
(& maxime in suprema) quia dicimus cælum empyreum.
Et eadem ratione factum est propter angelos quibus con-

gruit esse in aliqua parte vniuersi cum sint & ipsi partes
vniuersi.

5. Itud autem non videtur sufficienter dictum, ordo
enim in quo inferiora attingunt superiora debet attendi
secundum ea quæ sunt rei intrinseca & essentialia, esse au-
tem immobile non est intrinsecum nec essentialia cælo em-
pyreo, imò non est immobile, licet sit immotum. Posset enim
moueri & alii orbis quietere non mutata huius vel eorū
natura, ideo &c. Quod etiā subditur quod factum est tam
propter homines quam propter angelos, non video quoad ange-
los, quia vt aliqui probabiliter dicunt angelis non conue-
nit esse in loco nisi per operationem quæ habent circa lo-
cum, & adhuc secundum illam dicitur ibi esse metapho-
ricè, nec angeli sunt partes vniuersi corporei vt propter
hoc oporteat eis aptare locum corporeum.

6. Propter quod videtur esse melius dicendum quod pro-
pter hoc quod cælum empyreum tenet gradum in corpo-
ribus qui forte non est supremum cum non sit corpus viuens,
neque attenditur secundum suam immobilitatem, sed secun-
dum sua essentialia, nihilominus factum est propter cor-
pora sanctorum vt sit eis locus congruitatis non neces-
sariæ. Ex qua congruitate redditur causa tertii propositi
(scilicet quale debeat esse.) Conditiones enim rei ordi-
natæ in finem debent congruere fini. Cælum autem illud
ordinatur ad futurum statum beatorum. Et quia illi sunt in ple-
na fruitione totaliter quietare appetitum humanum, ideo
debet esse non motum vel quietum, quia verò sunt in par-
ticipatione æternitatis, debet locus ille esse incorruptibilis,
quia etiam sunt in continua visione lucis æternæ, de-
bet esse æternum lucidum, vnde empyreum dicitur (id
est igneum) non à calore sed à splendore, lucidum autem
dicitur non quia sit radiosum, quia claritas eius nequaquam
latet nos, cum sphaera intermedie sint transparentes. Sed
pro tanto dicitur lucidum, quia in compositione sua lucem
habet, sed non ex tanta densitate partium vt terminet visum
sicut faciunt corpora solis & lunæ, & astrorum.

7. Ad argumentum in oppositum dicendum quod ibi
est locus veræ contemplationis non propter angelos, sed pro-
pter homines, nec propter spiritum contemplantem nisi
quatenus est actus corporis cui congruit talis locus pro sta-
tu suæ glorificationis, & propter adaptationem iam dictam
vt corporalia spiritalibus respondeant.

QVÆSTIO SECUNDA.

Vtrum cælum empyreum habeat aliquam
influentiam ad inferiora.

Tho. 1. q. 67. ar. 3. ad 2.

Ad secundum sic proceditur. Et arguitur quod cælum
empyreum non habeat aliquam influentiam in
hæc inferiora, quia cælum agit per motum & lumē, vt dicitur.
2. cæli & mundi, sed illud cælum non agit per mo-
tum cum non moueatur, nec per lumen cum non sit ra-
diosum (vt statim fuit dictum in præcedente quæstione)
quare &c.

2. IN CONTRARIUM arguitur, quia locus est
cōseruatiuus locati, sed cælum empyreum est locus inferiorum
corporum, ergo est cōseruatiuus eorū, sed non cōser-
uat nisi per aliquam actionem, ergo &c.

3. RESPONSIO. Hic est duplex modus dicēdi non
solum diuersorum doctorum, sed vnius & eiusdem in di-
uersis locis (nec mirum) quia cum nihil sciamus de illo cæ-
lo an sit, nisi per autoritatem, vt dictum fuit in præcedente
quæstione, parum possumus scire si agat vel non agat cum
nullus effectus eius nobis appareat, nec autoritates ali-
quæ de hoc expresse loquantur. Est ergo vnus modus di-
cēdi quod illud cælum nihil agat propter duo. Primum est, quia
illud cæli ordinatur ad statum gloriæ. Sed illi status non erit
status generatiōis & corruptionis propter quas sunt oēs
actiones & passiones, ergo illud cælum nihil agit. Secun-
do, quia nullum corpus videtur habere influentiam super
aliud nisi motum, sed cælum empyreum non mouetur, er-
go non influit in alia corpora.

4. Alius modus dicēdi est quod cælum empyreum in-
fluit in alia corpora. Quod potest sic persuaderi, inconue-
niens est ponere aliquam substantiam ociosam seu destitutam
omni operatione, sed cælum empyreum est substantia quedam na-
turalis.

R. 4